

Тема. Вписані та описані чотирикутники

Мета. Ознайомитися з поняттями вписаного та описаного чотирикутника, їх властивостями, вчитися розв'язувати задачі на застосування даних понять.

Повторюємо

- Який кут називають центральним?
- Який кут називають вписаним?
- Назвіть властивості вписаних кутів.
- Яке коло називають вписаним, описаним?

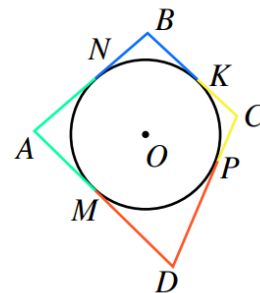
Ознайомтеся з інформацією

Коло називають **вписаним у чотирикутник**, якщо воно дотикається до всіх його сторін. В такому випадку кажуть, що **чотирикутник описаний** навколо кола.

Чотирикутник називається **описаним навколо кола**, якщо прямі, що містять сторони чотирикутника, є дотичними до кола.

Центр кола, вписаного в чотирикутник, є точкою перетину бісектрис цього чотирикутника.

На рисунку зображено коло, вписане у чотирикутник **ABCD**. Точки M, N, K, P — точки дотику сторін чотирикутника до кола.

Якщо всі вершини чотирикутника лежать на колі, його називають **вписаним у коло**, а коло — **описаним навколо чотирикутника**.

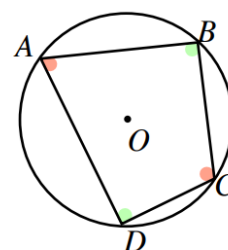
Центр кола, описаного навколо чотирикутника, лежить у точці перетину серединних перпендикулярів, проведених до його сторін.

Сума двох протилежних кутів чотирикутника, вписаного в коло, дорівнює 180° .

Якщо в чотирикутнику сума протилежних кутів дорівнює 180° , то тоді й лише тоді навколо чотирикутника можна описати коло.

Навколо кожного прямокутника можна описати коло.

Навколо кожної рівнобічної трапеції можна описати коло.

Поміркуйте

В описаному чотирикутнику ABCD сторона AD — найменша. Вкажіть найбільшу сторону чотирикутника.

Розв'язування задач

Задача 1

Знайдіть периметр даного чотирикутника $ABCD$, у який вписано коло, якщо $AN = 3\text{ см}$; $DP = 4\text{ см}$; $BC = 5\text{ см}$; де N і P — точки дотику сторін AB і DC до кола.

Дано:

коло з центром в точці O вписане в чотирикутник $ABCD$;

$AN = 3\text{ см}$; $DP = 4\text{ см}$; $BC = 5\text{ см}$.

Знайти: P_{ABCD} .

Розв'язання

Оскільки у чотирикутник $ABCD$ вписано коло, то:

$AB + CD = BC + AD$.

За властивістю дотичних, проведених із однієї точки до кола, маємо:

$DP = DM = 4\text{ см}$; $AN = AM = 3\text{ см}$;

$BC = 5\text{ см}$.

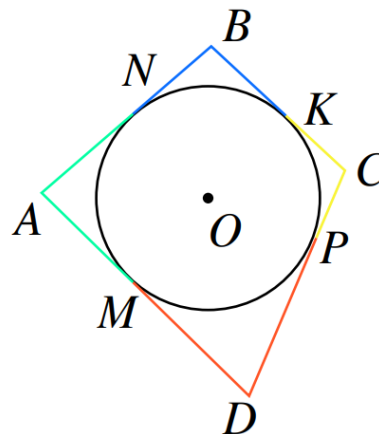
Тоді:

$BC + AD = BC + AM + MD = 5 + 3 + 4 = 12\text{ (см)}$.

Отже, $AB + CD = 12\text{ (см)}$.

$P_{ABCD} = 24\text{ см}$.

Відповідь: 24 см.

Задача 2

У коло вписано чотирикутник, два сусідні кути якого дорівнюють 110° і 60° . Знайдіть міри двох інших його кутів.

Дано:

Чотирикутник $ABCD$ вписаний у коло;

$\angle A = 110^\circ$; $\angle B = 60^\circ$.

Знайти: $\angle C$, $\angle D$.

Розв'язання

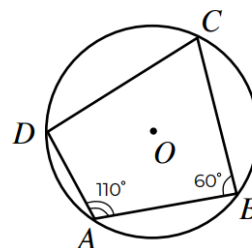
Нехай у вписаному чотирикутнику $ABCD$ $\angle A = 110^\circ$, $\angle B = 60^\circ$.

Тоді:

$\angle C = 180^\circ - \angle A = 70^\circ$,

$\angle D = 180^\circ - \angle B = 120^\circ$.

Відповідь: $\angle C = 70^\circ$, $\angle D = 120^\circ$.

Домашнє завдання

- Вивчити означення і теореми з конспекту та §8.
- Розв'язати задачі №1, 2
  - Знайдіть два протилежні кути чотирикутника, вписаного в коло, якщо їх градусні міри відносяться як 8 : 1.
  - Діагональ трапеції, вписаної в коло, перпендикулярна до бічної сторони. Де лежить центр кола?

Фото виконаної роботи потрібно надіслати вчителю на HUMAN або на електронну пошту nataliartemiuk.55@gmail.com